

SCURTĂ APĂRARE A POZIȚIEI PRO-VIAȚĂ

Traducere în limba română după [Scott Klusendorf](#)¹, adaptare și note de
Asociația Pro Vita pentru născuți și nenăscuți - București
www.provitabucuresti.ro

Notă introductivă: Acest material conține argumentație seculară (non-religioasă, în special filosofică și logică) pentru afirmarea dreptului la viață al nenăscutului.

Adepții pro-viață susțin faptul că avortul la cerere reprezintă luarea pe nedrept a vieții unei ființe lipsite de apărare. În acest fel, disputa privind avortul este simplificată, prin **îndreptarea atenției publicului asupra unei singure întrebări: Copilul nenăscut face parte din familia umană? Dacă da, uciderea acestuia este o încălcare gravă a moralității.** În schimb, **dacă ființa nenăscută nu este considerată umană, avortul consimțit nu necesită nicio altă justificare suplimentară față de scoaterea unui dinte.**

Aceasta nu este o dezbatere privind intimitatea (viața privată)². Dacă ființele nenăscute sunt umane, la fel ca ceilalți copii (aspect pe care îl voi argumenta într-o clipă), uciderea acestora în numele intimității este o încălcare gravă a moralității. De aici, **dezbaterea privind avortul se axează, de fapt, pe următoarea întrebare: Ființa nenăscută face parte din familia oamenilor?** Totul se reduce la această singură întrebare.

Să mă exprim mai clar. Susțin cu tărie „libertatea de a alege”, în cazul femeilor care

¹ Scott Klusendorf este președintele Life Training Institute (SUA), organizație care se ocupă cu pregătirea membrilor mișcării pro-life din SUA și Canada pentru a-și dezbate și apăra cu succes vederile în public. Consideră că mesajul pro-life poate fi susținut în agenda publică dacă ideile sunt corect înțelese și transmise-articulate.

² Aluzie la principalul argument (de tip liberal) al susținătorilor avortului – “decizia femeii de a avorta ține de viața privată și nu este treaba guvernului sau a altor persoane.”

aleg fapte bune, morale. Susțin dreptul unei femei de a-și alege medicul, de a-și alege școala, soțul, slujba, religia, cariera - ca să dau doar câteva exemple. Dar alte alegeri sunt greșite, cum ar fi uciderea unor ființe umane nevinovate, doar pentru simplul fapt că stau în calea cuiva și că nu se pot apăra. Nu, nu ar trebui să avem dreptul de a "alege" acest lucru.

Adepții pro-viață își susțin punctul de vedere - că nenăscuții sunt ființe umane - cu ajutorul științei și al filozofiei. Adică, aceștia oferă motivații publice³ în sprijinul opiniilor lor, nu unele pur religioase. De aici, argumentele pro-viață nu trebuie excluse din sfera publică, deși unora le-ar plăcea ca acestea să fie eliminate cu desăvârșire din dezbateră pe tema avortului.

Dovezi care se înapățânează să fie științifice

Științific, știm că încă din primele stadii ale dezvoltării, ființele nenăscute sunt distincte, sunt vii și sunt ființe umane complete. Manualele de embriologie confirmă acest lucru⁴. Chiar fostul președinte al Planned Parenthood⁵, Dr. Alan Guttmacher, se arăta perplex că oricine, cu atât mai mult un doctor, ar pune la îndoială aceste dovezi științifice. *„Totul pare atât de simplu și evident, încât este dificil să ne imaginăm un timp în care aceste aspecte nu erau cunoscute de toată lumea”*, scria acesta în cartea sa, *„Life in the Making”* (Viața în Formare)⁶.

Ronald Bailey⁷ de la revista „Reason”, insistă că aceste fapte științifice nu ne oferă cunoștințe reale. Bailey susține că ființele umane în stadiul de embrioni sunt biologic umane doar în sensul în care fiecare celulă a corpului poartă codul genetic complet, însemnând că fiecare din celulele noastre somatice (ale organismului) are un potențial de dezvoltare la fel de mare ca orice embrion uman. Bailey vrea să ne

³ Public în sens de „general acceptat”. În Occident, religia este considerată o referință care privește viața privată și nu trebuie să fie utilizată pentru a impune vederi religioase altor persoane (aluzie la faptul că prima motivație a mișcării provita este cea religioasă).

⁴ See T.W. Sadler, *Langman's Embryology*, 5th ed. (Philadelphia: W.B. Saunders, 1993) p. 3; Keith L. Moore, *The Developing Human: Clinically Oriented Embryology* (Toronto: B.C. Decker, 1988) p. 2; O'Rahilly, Ronand and Muller, Pabiola, *Human Embryology and Teratology*, 2nd ed. (New York: Wiley-Liss, 1996) pp. 8, 29.

⁵ Principala organizație internațională promotoare a avortului. Este și o afacere de succes, cu miliarde de dolari venituri anuale din avorturi și „planificare familială”.

⁶ A. Guttmacher, *Life in the Making: The Story of Human Procreation* (New York: Viking Press, 1933) p. 3.

⁷ Editorul științific al revistei de prestigiu “Reason”. Libertarian și adept al manipulării genetice.

convingă că nu există nicio diferență de gen între un embrion uman și fiecare celulă din corpul nostru.

Aceasta este o lecție greșită de biologie. Bailey face greșeala elementară de a **confunda părțile cu întregul**. Diferența dintre fiecare dintre celulele corpului nostru și un embrion uman este clară: Funcțiile celulelor unui individ sunt subordonate supraviețuirii organismului în totalitate, ele fiind doar părți ale acestuia. Embrionul uman, din contră, este deja o entitate umană completă.

Nu are sens să spunem că un individ a fost cândva un spermatozoid sau o celulă somatică. Totuși, **dovezile științifice arată clar că un individ a fost cândva un embrion uman. Celulele somatice nu sunt, pe când ființele umane în stadiul de embrion sunt, organisme distincte, auto-integrante, capabile să își controleze propria maturizare ca membri ai speciei umane.**

Trei obiecții des întâlnite

1). Formarea gemenilor. Susținătorii clonării afirmă uneori că, din cauza faptului că un embrion timpuriu se poate diviza în gemeni (până la maxim 14 zile de la concepție), nu există niciun motiv să presupunem că acesta este o ființă umană anterior aceluia moment. De aici, cercetarea pe tema embrionilor timpurii (anteriori zilei a 14-a) ar fi permisă din punct de vedere moral.

Punctul vulnerabil al acestui argument este ușor de sesizat. Atâta vreme cât o entitate se poate diviza (sau chiar recombina), ea era un organism viu complet, anterior divizării în discuție. Tăiem o rămă în două și vom obține două râme. Oare adepții cercetării pe embrion susțin că anterior divizării, nu exista o rămă distinctă?

Sunt de acord că formarea gemenilor este un mister. Nu știm dacă entitatea inițială moare și dă naștere la două noi organisme, sau dacă aceasta supraviețuiește și se angajează pur și simplu într-un fel de reproducere asexuată. În oricare dintre variante, existența unui organism uman distinct **anterior** divizării este evidentă.

2) Pierderea sarcinii. Adepții clonării invocă numărul mare de sarcini pierdute ca dovadă a faptului că a). embrionii nu sunt organisme umane individuale, și b). cercetarea destructivă pe embrion este permisibilă din punct de vedere moral.

Să presupunem că pierderea sarcinii ar fi un lucru obișnuit: În ce mod acest fapt respinge afirmația că embrionii sunt ființe umane? Multe țări din lumea a treia au rate ridicate ale mortalității infantile. Să concluzionăm că acei nou născuți care mor curând după naștere nu au fost niciodată ființe umane pe deplin? Mai mult, de unde până unde putem spune că, deoarece avortul spontan este un lucru natural, putem face acest lucru noi înșine, în mod deliberat? În mod clar, aceste pierderi de sarcină sunt evenimente tragice. Dar, așa cum subliniază jurnalistul Andrew Sullivan, doar pentru că există cutremure, asta nu înseamnă că masacrele au o justificare.

3) Ignoranța. David Boonin⁸ dezaprobă afirmația adepților pro-viață conform căreia un zigot nou format este un organism uman distinct, viu și complet. Cum poate acesta să fie adevărul, întreabă el, când noi nu știm care este momentul precis în cadrul procesului de concepție, în care noua ființă umană zigotică ia naștere?

Aici Boonin și greșește și are și dreptate în același timp. Este adevărat, nu știm cu exactitate care este momentul nașterii zigotului, în timpul procesului de concepție. Unii embriologi susțin că acesta are loc atunci când sperma penetrează ovulul, în timp ce alții fac referire la singamie, atunci când cromozomii materni și paterni fuzionează și formează un set diploid.

Dar, așa cum spune Francis Beckwith⁹, deși Boonin ridică o importantă problemă epistemologică (*De unde știm care este momentul când sperma și ovulul încetează să mai existe și se naște un nou organism?*), el greșește, deoarece scepticismul său subminează afirmația ontologică, puternic susținută de adepții pro-viață, potrivit căreia zigotul este distinct, viu, constituind o ființă umană completă. „Poate că nimeni nu poate spune cu convingere care este punctul exact în care o nouă ființă ia naștere, între momentul în care sperma penetrează inițial ovulul și apariția unui zigot viu complet. Dar cum de se subînțelege din această recunoaștere a agnosticului

⁸ Filosof american, adept al avortului.

⁹ Filosof american creștin, pro-life.

că nu putem spune că zigotul este o ființă umană?” Boonin, scrie Beckwith, comite eroarea bărbii: Doar fiindcă nu pot spune unde se termină obrazul neras și unde începe barba adevărată, asta nu înseamnă că nu pot distinge între o față proaspăt rasă și una cu barbă.

Mai mult, scepticismul lui Boonin are două tăișuri și servește la subminarea propriei teorii. **Adeptii avortului susțin în mod tipic faptul că până în momentul în care un făt nu are proprietăți care să îi confere valoare, cum ar fi conștiință de sine, raționalitate și simțire, acesta nu are dreptul la viață.** Dar **cum putem ști noi care este momentul exact când fătul dobândește aceste proprietăți?** Adică, în ce punct exact al sarcinii, ființa nenăscută devine destul de rațională pentru a-și garanta dreptul la viață? Nimeni nu poate spune, deși adeptii avortului susțin că acest moment are loc undeva între săptămâna a 24-a și a 30-a.¹⁰ Deși nu pot da răspunsuri sigure la aceste întrebări, puțini adepti ai avortului sunt dispuși să renunțe la convingerile lor. Totuși, dacă poziția pro-viață este respinsă din cauza unei lipse de certitudine, la fel se întâmplă și în cazul poziției pro-avort.

Problemă filozofică: Oamenii sunt valoroși prin natura sau prin funcția lor?

Din punct de vedere filozofic, adeptii pro-viață susțin că nu există o diferență semnificativă, moral vorbind, între embrionul de altădată și adultul de astăzi. Diferențele de dimensiune, nivel de dezvoltare, mediu și grad de dependență nu sunt relevante în modul în care adeptii avortului ar vrea să fie. Acronimul simplu ***DDMD*** (*dimensiune, dezvoltare, mediu, grad de dependență*) poate fi utilizat pentru a ilustra faptul că aceste diferențe sunt ne-esențiale¹¹:

Dimensiune: Într-adevăr, embrionii sunt mai mici decât nou născuții și adulții, dar ce relevanță are acest lucru? Chiar vrem să spunem că oamenii înalți sunt mai valoroși

¹⁰ Am putea să subliniem și faptul că incertitudinea aceasta este, ea singură, un motiv destul de bun pentru a nu permite avortul, câtă vreme riscăm să luăm viața unei potențiale ființe umane. Este un principiu moral larg aplicat, spre exemplu în cazul negocierilor în cazurile de răpire sau luare de ostatici: în primul rând, nu se riscă viața prizonierilor.

¹¹ Stephen Schwarz, *The Moral Question of Abortion* (Chicago: Loyola University Press, 1990) p. 18.

decât cei scunzi? Bărbații sunt, în general, mai înalți decât femeile, dar acest lucru nu înseamnă ca au mai multe drepturi. Dimensiunea nu este egală cu valoarea.

Nivelul de dezvoltare: Este adevărat, embrionii și feteșii sunt mai puțin dezvoltați decât mine și tine. Dar din nou, ce relevanță are acest fapt? Feteșele de patru ani sunt mai puțin dezvoltate decât cele de 14 ani. Ar trebui copiii mai mari să aibă mai multe drepturi decât frații lor mai mici?

Unii oameni spun că valoarea cuiva este dată de capacitatea imediată a acestuia de conștiință de sine. Dar dacă acest lucru ar fi adevărat, nou născuții nu s-ar califica drept ființe umane valoroase. Conform jurnalului științific „Nature”, nou născuții nu colectează amintiri conștiente decât de la nouă luni după naștere. În cel mai fericit caz, nou născuții au o conștiință de sine limitată începând cu a treia lună după naștere, când conexiunile sinaptice cresc de la 56 de trilioane la 1.000 trilioane. Pe scurt, **orice teorie plauzibilă care favorizează “alegerea”¹² va trebui să nege nou născuților dreptul deplin la viață.** Filozofi de frunte, adepți ai avortului, precum Michael Tooley și Mary Anne Warren recunosc acest lucru.

Mediul: Unde te afli nu are nicio influență asupra a ceea ce ești. Oare valoarea dvs. crește atunci când treceți strada sau când stați în pat? Dacă nu, cum poate o călătorie de 20 de centimetri între uter și exterior în timpul nașterii să schimbe deodată natura esențială a ființei nenăscute din non-umană, în umană? **Dacă o ființa nu este deja valoroasă când se află în uter, ea nu poate deveni valoroasă prin simpla schimbare a locului unde se află (în afara uterului).**

Gradul de dependență: Dacă viabilitatea acordă valoare umană, atunci toți cei care depind de insulină sau de medicamente pentru rinichi nu sunt valoroși și îi putem ucide. Gemenii siamezi care au aceeași grupă de sânge și sisteme organice, de asemenea, nu au dreptul la viață!¹³

¹² De la denumirea corectă politic „choice”, adică alegere, pe care o folosesc sprijinatorii avortului pentru a denumi avortul.

¹³ Aceeași problemă cu bătrânii, bolnavii sau persoanele aflate în incapacitate mintală. Conform aceluiași principiu, ele pot fi eutanasiate pentru că și-au pierdut atributul uman.

Pe scurt, deși oamenii diferă enorm în ceea ce privește talentele, realizările și gradele de dezvoltare, aceste diferențe nu sunt esențiale pentru existența lor.

Drepturile omului: Există oameni care nu le au?

Adepții avortului, cum ar fi Mary Anne Warren¹⁴, susțin că „o persoană” este o **entitate vie cu sentimente, conștiință de sine, conștiință și capacitatea de a interacționa cu mediul. Deoarece un făt uman nu deține niciuna dintre aceste capacități, nu poate fi o persoană cu drepturi.**

Warren face două supoziții aici, dar nu justifică niciuna. În prima, nu spune de ce ar accepta cineva ideea că poate exista o ființă umană care nu este om. Care este diferența? Eu nu am întâlnit niciodată un om care nu era o persoană. Tu ai întâlnit?

În a doua, chiar dacă ar avea dreptate referitor la deosebirea dintre ființă umană și persoană, Warren nu ne spune de ce o persoană trebuie să posede conștiință de sine și conștiință pentru a se califica pe deplin ca om. Cu alte cuvinte, aceasta doar afirmă faptul că aceste trăsături sunt necesare pentru a fi o persoană, dar nu spune niciodată de ce aceste presupuse proprietăți într-adevăr dau valoare umană.

În articolul *“Why Libertarians Should be Pro-Choice Regarding Abortion,”* (De ce Libertarienii trebuie să susțină dreptul la alegere în problema avortului), filozoful libertarian Jan Narveson¹⁵ aduce argumente asemănătoare cu cele ale lui Warren. Scopul mai amplu al acestuia este de a ne spune cine este și cine nu este calificat pentru drepturile libertariene. El susține că oamenii au valoare (și, deci, drepturi), nu în virtutea genului de care aparțin (membri ai unui gen natural sau ai unei specii), ci doar datorită unei proprietăți **dobândite** - în acest caz, capacitatea imediată de a face alegeri conștiente, deliberate. **Deoarece fetele nu dețin această proprietate dobândită, acestea nu au drepturi.** Alegerea unei femei de a avorta nu afectează, deci, faptul, în mod negativ, sau nu îi neagă acestuia nicio libertate fundamentală.

¹⁴ Filozof american, feministă, pro-avort.

¹⁵ Profesor de filosofie, libertarian și anarho-capitalist.

Dacă Narveson are dreptate, atunci... **ce ar fi rău în privința infanticidului, căci nou născuții, la fel ca și feteșii, sunt lipsiți de capacitatea imediată de a face alegeri conștiente, deliberate, nu-i așa?**¹⁶ Ce motiv bazat pe principii ne poate da Narveson când spune, “Nu, nu puteți face asta?”

Peter Singer¹⁷ în „*Practical Ethics*” (Etică Practică), spune că **nu există niciun argument utilizat pentru a justifica avortul care să nu funcționeze în aceeași măsură pentru a justifica și infanticidul**. De exemplu, dacă ceea ce dă valoare este capacitatea imediată de conștiință de sine, ca și condiție pentru atribuirea de drepturi, și nou născuții, la fel ca și feteșii, nu au această capacitate, înseamnă că feteșii și nou născuții sunt discalificați în egală măsură. Nu se poate trage o linie arbitrară la naștere, care să salveze nou născuții. **Deci, infanticidul, ca și avortul, ar fi permis moralmente!**

Abraham Lincoln a ridicat o dezbateră similară pe tema sclaviei, menționând că orice argument folosit pentru a lipsi de drepturi negrii, ar funcționa la fel de bine pentru albi:

„Spuneți ‘A’ este alb și ‘B’ este negru. Culoarea îi deosebește, deci: albul are dreptul de a-l face sclav pe negru? Aveți grijă. Conform acestei reguli, orice om pe care îl întâlniți și care are pielea mai deschisă decât a dvs. vă poate transforma în sclavul lui.

Dacă nu la culoare în sine facem referire, ci la faptul că albi sunt superiori din punct de vedere intelectual negrilor și, deci, au dreptul de a-i transforma în sclavi, din nou, aveți grijă: Conform acestei reguli, primul om pe care îl întâlniți și care are un intelect superior dvs. vă va transforma în sclavul lui.

Afirmați că este o problemă de interese și că, dacă aveți un interes personal, aveți dreptul de a transforma pe altcineva în sclav? Foarte bine. Iar dacă celălalt poate

¹⁶ Vezi și nota nr. 10

¹⁷ Filosof și bioetician utilitarist (teorie care clasifică oamenii funcție de utilitatea socială), adept fățiș al avortului până la naștere, infanticidului și eutanasierii. Un personaj sinistru.

pune acest lucru în interesul lui, acela are dreptul de a vă transforma pe dvs. în sclavul lui.”

Pe scurt, **dacă oamenii au valoare doar datorită unor proprietăți dobândite, cum ar fi culoarea pielii sau conștiința de sine și nu în virtutea genului de care aparțin**, atunci înseamnă că, de vreme ce aceste proprietăți dobândite se regăsesc în diferite categorii, **și drepturile de bază ale omului se împart în diferite categorii**¹⁸.

Chiar vrem să spunem că cei care au o conștiință de sine mai mare sunt mai umani (și mai valoroși) decât cei care au mai puțină? Acest lucru contrazice afirmația că **toți oamenii sunt creați egali**. Filozofic vorbind, este mult mai rezonabil să spunem că **deși oamenii diferă enorm în ceea ce privește talentele, realizările și gradele de dezvoltare, aceștia sunt, totuși, egali, deoarece împart aceeași natură umană**.

Oamenii au valoare pur și simplu pentru că sunt oameni, nu datorită unei proprietăți dobândite pe care o pot câștiga sau pierde în decursul vieții.

Drepturile naturale versus drepturile legale

Spus altfel, adepții pro-viață și ai cuvintelor lui Lincoln susțin că trebuie să deosebim între drepturile naturale și drepturile legale.

Drepturile naturale, cum ar fi dreptul la viață, sunt acele drepturi pe care le avem pur și simplu pentru că suntem oameni. Acestea se bazează pe natura noastră umană și le avem din **momentul începerii existenței noastre**¹⁹. De exemplu, avem dreptul natural de a nu ni se face rău fără o justificare, dar și dreptul natural de a nu fi condamnat pentru crimă, fără un proces corect. Guvernul nu ne poate **acorda** aceste drepturi de bază, întrucât le avem deja. Mai degrabă, rolul **guvernului este de a le proteja**.

¹⁸ Afirmație care contrazice un principiu de bază al filosofiei drepturilor omului, anume egalitatea deplină în drepturi a tuturor ființelor umane.

¹⁹ Adică din momentul concepției!

În opoziție, **drepturile legale** (sau pozitive) **pot fi dobândite doar prin realizări sau maturitate**. Aceste drepturi sunt acordate de guvern și includ dreptul la vot și dreptul de a conduce un autovehicul de la împlinirea unei anumite vârste.

Pentru a dezvolta și mai mult, nu am dreptul legal (pozitiv) de a vota la următoarele alegeri în altă țară decât cea a cărei cetățenie o am. Dar, doar pentru că nu am dreptul de a vota în Canada, aceasta nu înseamnă că nu am dreptul la o protecție de bază de câte ori vizitez acea țară. La fel, doar pentru că un făt nu are dreptul pozitiv de a șofa sau de a vota la următoarele alegeri, asta nu înseamnă că nu are dreptul natural de a nu i se face un rău fără justificare. Prin avortul consimțit, nenăscutului i se respinge dreptul natural la viață, așa cum explică Hadley Arkes²⁰:

*”Nimeni nu ar sugera că un făt ar putea avea pretenția de a ocupa Catedra de Logică la una dintre universitățile noastre; nu ar trebui să îl considerăm ca fiind eligibil pentru a vota etc. Toate aceste drepturi și privilegii ar fi inadecvate în raport cu condiția sau atributele fătului. Dar nimic din ceea ce îl disqualifică pentru aceste drepturi speciale nu i-ar diminua în niciun fel cel mai elementar drept care ar putea fi pretins pentru orice ființă umană sau chiar pentru un animal: **dreptul de a nu fi ucis fără a înainta motive care să satisfacă standardele stricte ale „justificării”**.*

Femeile au dreptul natural de a avorta?

Liberalii laici insistă asupra faptului că **avortul este un drept uman fundamental pe care statul nu ar trebui să îl încalce**. În replică, împrumut o întrebare adresată de Hadley Arkes, și anume “De unde provine dreptul de a face avort?” Cu alte cuvinte, acesta este un drept natural care provine din natura noastră ca ființe umane sau este un drept pozitiv (legal), acordat de guvern?

²⁰ Profesor de științe politice de orientare conservatoare, pro-familie și pro-life.

Dacă face parte din ultima categorie, adepții avortului nu se pot plânge cu adevărat că unei femei i se face un rău prin faptul că statul nu o lasă să facă avort. În final, **același guvern care acordă drepturi le poate și revoca.**

Pe de altă parte, dacă dreptul de a face avort este un drept natural – un drept pe care îl avem intrinsec – atunci cel care o afirmă a avut acest drept din clipa în care a luat ființă, adică de la concepție! Așadar, ne aflăm în fața acestui paradox amuzant: Conform logicii multor adepți ai avortului, femeile nenăscute nu au dreptul la viață atât timp cât se află în pântec, dar au dreptul să facă avort! Absurd!

Pe scurt, liberalii nu ne pot spune de unde provin drepturile sau de ce cineva ar trebui să le aibă. Așa cum afirmă Arkes, aceștia s-au îndepărtat, prin sofisme, de chiar drepturile naturale pe care se bazează libertățile lor.

Concluzie

Din nefericire, oponentii ideii pro-viață cred că ființele umane care se află în locul nepotrivit sau care au un nivel de dezvoltare necorespunzător nu merită protecția legii. Aceștia afirmă, fără justificare, credința că oamenii puternici și independenți merită protecția legii, pe când cei mici și dependenți, nu. Acest mod de a vedea lucrurile este elitist și exclusivist. Acesta **încalcă** principiul care a făcut liberalismul politic să devină o mare doctrină, odinioară: **angajamentul de a-i proteja pe cei mai vulnerabili membri ai comunității umane.**

În trecut, obișnuiam să discriminăm plecând de la culoarea pielii și de la sex, dar acum, cu avortul consimțit, facem discriminare pe baza dimensiunii, a nivelului de dezvoltare, a locației și a gradului de dependență. Pur și simplu am schimbat o formă de bigotism cu alta.

În contrast puternic, poziția pe care am susținut-o eu este aceea că **nicio ființă umană, indiferent de dimensiune, nivel de dezvoltare, rasă, sex sau loc de reședință, nu trebuie exclusă din comunitatea oamenilor.** Cu alte cuvinte,

viziunea pro-viață asupra umanității este inclusivă, larg deschisă tuturor, în special către cei mici, vulnerabili și lipsiți de apărare: copiii nenăscuți.